

til deres Veliggenhed som til deres Tilstand (hvorvidt Sandflugten var dæmpet eller ei), ikke heller toges dengang Hensyn til, om der var tilstrækkeligt Dæmpningsmateriale tilstede af Lyng eller Tørv, deels som Følge af Ukjendskab til disse Materialers Anvendelighed eller rettere sagt Uundværlighed, deels fordi man gik ud fra, at det var Sandflugtsvæsenets Sag at foretage de Dæmpningsarbejder, som vare nødvendige, forinden Skovculturere kunde paabegyndes; og deri maa for en stor Deel Aarsagen søges til, at Culturerne ikke have kunnet faae den Fremgang, man kunde have ønsket, og at Dæmpningsarbejderne ere blevne overordentlig kostbare, navnlig naar det nødvendige Materiale til Dæmpning af Sandflugt ikke findes i Beplantningsarealerne, men maa kjøbes og undertiden hentes langvejsfra. I Iversted, hvor baade Lyng og Slådtørv hidindtil have kunnet faaes tæt ved de Steder, der trængte til Dæmpning, koster en Tønde Land at belægge med Lyng 19 à 20 Rd. og med Tørv 32 Rd. Der er iaar dæmpet $6\frac{1}{2}$ Tdr. Land. I Børdrup er der i indværende Aar dæmpet c. 25 Tdr. Land. Lyngdæmpningen har kostet fra 18 til 46 Rd. og Tørvelægningen 25 Rd. 33 ø pr. Td. Land. Der er tilbage at dæmpe c. 50 Tdr. Land, hvortil vil udfordres 7 à 800 Læs Lyng, naar dette Materiale alene skal benyttes. I Tvorup, hvor der iaar er dæmpet c. 18 Tdr. Land, koster en Td. Land at belægge med Lyng c. 50 Rd., og i dette Areal er der tilbage at dæmpe, forinden der kan plantes, omtrent 40 Tdr. Land.

I hvor lidet glædelige Forholdene i Børdrup og Tvorup efter forangivne Skildring end synes at være, ere dog Udsigterne til Arealernes endelige Tilplantning ikke endda saa fjerne. Vel ere de Forhaabninger, jeg nærede til, at Beplantningsarealet i Tvorup Altit vilde være fuldstændig tilplantet i anstundende Foraar, saaledes som jeg har forklaret i min Indberetning i 1866, tilintetgjorte, men med Undtagelse af, at de sidste Aar Aars Culturer have lidt meget, og at det er nødvendigt paany at dæmpe c. 40 Tdr. Land, er det øvrige beplantede Areal, paa 10 Tdr. Land nær, hvor en ældre *pinus austriaca* Plantning synes tvivlsom, i god Cultur og Fremgang, og vil neppe trænge til Efterplantninger af nogen stor Betydning. I Børdrup, hvor som anmeldt 50 Tdr. Land henligge udæmpede, har Næsten af Areal, som vel trænger til Efterbedringer, et i det Hele taget lovende Udseende. *)

I Iversted Plantearial have Dæmpningsarbejderne, som alle have været udførte med Lyng og Tørv, ingen Skade lidt, og Plantningerne have derfor uden Afbrydelse kunnet fremmes. Døstoværre have Insecter i den forløbne Sommer indfundet sig i Plantagen og angrebet *pinus montana* og *pinus austriaca* paa et Areal af omtrent 6 Tdr. Land. Selvsølgelig vil der til næste Aar blive truffet alle mulige Foranstaltninger til deres Udryddelse.

Klitterne i Huusby have heller ikke lidt af Stormene, deels fordi de fleste vare sammengroede, da Plantningerne paabegyndtes, deels fordi de aabne Brud have været tørv- og lyngbelagte, og der haves Haab om, at det hele Areal vil være fuldstændig tilplantet i en meget nær Fremtid.

Hvad Femhøi Sande angaaer, da er der i den halve Deel af den i Plantagen liggende Sandsette i dette Efteraar udplantet 50 m *pinus austriaca* Planter og til Foraaret agtes udplantet 100 m *montana*.

Allerede ved flere Leiligheder har jeg udtalt min Tvivl for det høie Ministerium, om hvorvidt *pin. austriaca* besidder tilstrækkelig Haardførhed til at modstaae det karske Klima i Klitterne, og at denne Tvivl har foranlediget mig til at indfrænke dens Anvendelse. Jeg

*) Anmærkning: Det af Professor Ørsted iaar udgivne Skrift: „Et Indlag i Hedesagen“ indeholder flere Urigtigheder, som, ved at være optagne i alle Hovedblade, have faaet en stor Udbredelse. Blandt Andet anføres Pag. 7 og 34, at der aarlig tilplantes 200 Td. L. og Pag. 35, at en Tønde Land at beplante koster 20 à 25 Rd. Sammenholdes disse Talangivelser og de deraf afledede Betragtninger med nærværende Indberetning og de af mig indsendte Schemaer fra ifjor og iaar, sees det let, at Professorens Opfattelse af Forholdene er feilagtig. Professoren har ingen Oplysninger faaet eller begjært af mig, og jeg maa derfor fratagge mig enhver Andeel i hans vildledende Fremstilling.